

Krajský úřad Ústeckého kraje

odbor životního prostředí a zemědělství

ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o.
Duhová 1444/2
140 00 Praha 4 - Michle

Spisová značka: KUUK/143685/2024/3/ZPZ/JES50
Číslo jednací: KUUK/166537/2024
UID: kuukes920b03d1
Počet listů/příloh: 10/0

Vyřizuje/linka: Mgr. Tereza Krausová/874
za ochranu přírody: Ing. Jarmila Jandová, Ph.D./130

Datum: 26.11.2024

Závazné stanovisko

podle ustanovení § 2 odst. 1 a § 6 zákona č. 148/2023 Sb., o jednotném environmentálním stanovisku (dále jen „ZJES“)

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako věcně a místně příslušný orgán pro vydání jednotného environmentálního stanoviska dle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) ZJES na základě žádosti od společnosti ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o., Duhová 1444/2, 140 00 Praha 4 – Michle, která na základě plné moci zastupuje společnost ČEZ, a.s., Duhová 1444/2, 140 00 Praha 4 – Michle (dále jen „žadatel“) ze dne 7.10.2024, pro záměr „Fotovoltaická elektrárna EPR Ušák“, umístěný na pozemku p.č. 394/18, 378/1 a 394/17 v k.ú. Pruněřov (dále jen „záměr“) dle dokumentace zpracované Janem Vilímským, v období 09/2024 pod číslem stavby ET-42-20-00035 vydává v souladu s § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „správní řád“), a podle § 6 odst. 1 ZJES toto

SOUHLASNÉ JEDNOTNÉ ENVIRONMENTÁLNÍ STANOVISKO:

I.

Záměr „**Fotovoltaická elektrárna EPR Ušák**“ je z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí **přípustný** za dodržení opatření uvedených v bodu **III.** tohoto závazného stanoviska.

II.

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako orgán státní správy ochrany přírody a krajiny, pro záměr „**Fotovoltaická elektrárna EPR Ušák**“ na pozemcích p.p.č. 394/18, 378/1, 394/17, 394/15, 394/6, 394/9, 256/15, 342/9, 106/24, 256/187 a 256/1 v k.ú. Pruněřov,

A) **povoluje kácení** dle § 8 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) níže uvedených dřevin a zapojených porostů dřevin

specifikovaných v přílohách žádosti: DENDROLOGICKÝ POSUDEK NA PROJEKT FVE EPR UŠÁK, SITUAČNÍ PLÁNEK DÍLČÍCH PLOCH ODKALIŠTĚ A HRÁZOVÉHO SYSTÉMU a SITUAČNÍ PLÁNEK DÍLČÍCH PLOCH ULOŽENÍ SILOVÉHO KABELU, jedná se o:

zapojené porosty dřevin o celkové ploše 1,2 ha následujícího složení: dominantně bříza bělokorá *Betula pendula*, topol osika *Populus tremula* a kříženec černých topolů – topol kanadský *Populus x canadensis*, vrba jíva *Salix caprea* a trnovník akát *Robinia pseudoakacia*, v menší míře pak hrušeň domácí *Pyrus communis*, dub letní *Quercus robur*, třešeň ptačí *Prunus avium*, vrba bílá *Salix alba*, olše lepkavá *Alnus glutinosa*, slivoň myrobalán *Prunus cerasifera*, javor mléč *Acer platanooides*, javor klen *Acer pseudoplatanus*, jasan ztepilý *Fraxinus excelsior*, javor jasanolistý *Acer negundo*, růže šípková *Rosa canina*, zimolez obecný *Lonicera xylosteum*. Jedná se převážně o menší skupiny náletových dřevin v rámci travnatých ploch, u technologií a na svazích se nacházejí souvislejší skupiny dřevin. Jednotlivé plochy jsou ve výše uvedené příloze označeny čísly 1-26 a zakresleny v mapě;

a 33 ks dřevin s obvody kmenů 80 cm a více, a to: 14 ex. bříza bělokorá *Betula pendula*, 4 ex. topol kanadský *Populus x canadensis*, 14 ex. vrba jíva *Salix caprea*, 1 ex. javor mléč *Acer platanooides*, umístění dřevin je popsáno v uvedené příloze a označeno na mapě v rámci skupiny dřevin

Dřeviny se nacházejí na parcelách p.č. 394/17, 378/1, 394/18, 256/15, 394/9, 342/9 v k.ú. Pruněřov.

B) **ukládá náhradní výsadbu** dle § 9 odst. 1 ZOPK, a to celkem 35 ks stromů taxonu jeřáb ptačí *Sorbus aucuparia*. Stromy budou vysazeny s obvody kmínku min. 8-10 cm. Výsadba bude provedena na pozemku p.p.č. 394/9, v k.ú. Pruněřov v souladu s výše uvedenou přílohou.

C) **ukládá následnou péči o vysazené dřeviny** (včetně pravidelné a dostatečné závlivky) po dobu 5 let. Po tuto dobu bude rovněž každá případná uhynulá sazenice v nejbližším vhodném termínu pro výsadbu nahrazena sazenicí (výpěstkem) novou. Výsadba a následná péče o dřeviny bude probíhat v souladu s platnými standardy AOPK, zejména pak SPPK A02 001:21, dostupný na internetové adrese <http://standards.nature.cz>.

D) **vydává souhlas** dle § 12 odst. 2 ZOPK k umístění a povolení stavby, která by mohla snížit nebo změnit krajinný ráz;

E) **povoluje výjimku** dle § 56 odst. 1 a 2 ZOPK ze zákazů:

- zásahu do biotopu, rušení a možného zraňování či usmrcování u zvláště chráněných druhů živočichů
 - ropucha obecná** (*Bufo bufo*)
 - ropucha zelená** (*Bufo viridis*)
 - skokan skřehotavý** (*Pelophylax ridibundus*)
 - slepýš křehký** (*Anguis fragilis*)
 - ještěrka obecná** (*Lacerta agilis*)
- zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, konkrétně k zásahu do biotopu a rušení u zvláště chráněných druhů
 - moták pochop** (*Circus aeruginosus*)
 - krahujec obecný** (*Accipiter nisus*)
 - slavík obecný** (*Luscinia megarhynchos*)
 - bramborníček černohlavý** (*Saxicola rubicola*)
 - řhýk obecný** (*Lanius collurio*)
 - strnad luční** (*Miliaria calandra*)

III.

Souhlasné enviromentální stanovisko se vydává za dodržení následujících podmínek:

1. Po dobu realizace záměru (příprava území a vlastní výstavba) bude ustanoven biologický dozor, tvořený odborně způsobilou osobou – zoologem. Biologický dozor zajistí dohled nad dodržováním podmínek tohoto závazného stanoviska a minimalizaci dopadů záměru na zájmy ochrany přírody. Zejména bude dohlížet na realizaci kácení dřevin, provádění zemních prací, terénních úprav a veškeré činnosti na potenciálně hodnotných stanovištích či v jejich těsné blízkosti. V případě potřeby biologický dozor zajistí další ochranná opatření, například záchranné transfery nebo instalaci zábran proti vstupu živočichů do pracovního prostoru, může také operativně upravovat harmonogram a organizaci prací.
2. Kácení dřevin může být prováděno pouze v období 15. 8. – 1.3. daného roku. Veškerá hmota z kácených dřevin bude ihned odklízena.
3. Před zahájením všech prací biologický dozor označí místa, vhodná pro zimování obojživelníků a plazů. Na těchto místech může kácení dřevin probíhat pouze v období 15.8. – 1.11. a terénní úpravy pouze v období 1.3. – 1.11. daného roku, v souladu s podmínkou č. 4. V případě, že biologický dozor dané místo do 1.11. daného roku zkontroluje a konstatuje, že již není pro zimování obojživelníků a plazů vhodné, a bude vyloučena přítomnost živočichů, mohou v tomto místě práce pokračovat i po 1.11. daného roku.
4. Bezprostředně před zahájením zemních prací (úpravy terénu, výkopy apod.) bude provedena prohlídka dotčených ploch biologickým dozorem, zaměřená na možnou přítomnost zvláště chráněných druhů. Nalezení jedinci budou odehnáni, případně přeneseni na vhodná místa mimo plochu zásahu. Pokud budou terénní úpravy a výkopové práce probíhat v období 1.3. - 15.9. daného roku, biologický dozor podle potřeby nařídí další opatření, např. zajištění staveniště mobilní zábranou pro zamezení zraňování plazů a obojživelníků.
5. Náhradní výsadba bude provedena co nejdříve po pokácení dřevin, nejdéle do 24 měsíců od zahájení kácení, za příznivého počasí (absence velkého sucha, mrazů nebo vysokých teplot) ve vhodných termínech (podzim, jaro). Blíže viz uvedené standardy AOPK.
6. Budou použity solární panely s nepolarizujícími bílými okraji a bílými mřížkami, s využitím antireflexních vrstev a matných povrchů na panelech. Elektrické vedení bude umístěno pod zemí.
7. Na vhodných místech okolo areálů FVE bude vysazeno celkem 200 ks keřů či menších stromů, a to soliterně a v menších skupinách. K výsadbě budou použity domácí druhy dřevin včetně druhů s dužnatými plody, např. hloh, trnka obecná, ptačí zob, svída krvavá, řešetlák počistivý, třešeň ptačí, plané jabloně, hrušně, javor babyka apod. Keře budou vysazeny o výšce sazenic min. 50 cm, stromy s obvodem kmínku min 6-8 cm. Výsadba a následná péče o dřeviny bude probíhat v souladu s platnými standardy AOPK, zejména pak SPPK A02 003:22, SPPK A02 001:21, SPPK A02 008:2023, dostupný na internetové adrese <http://standards.nature.cz>.
8. Budou vytvořeny nejméně 3 náhradní stanoviště – úkryty/zimoviště, tj. hromady kamenů, větví a jiného místního materiálu o celkové ploše min. 300 m², a umístěno nejméně 5 budek pro ptáky.
9. Břehy fóliové nádrže budou min. na 5 místech opatřeny rampami umožňujícími výstup obojživelníků na souš (např. pásy s protiskluzovým povrchem).
10. Oplocení areálu bude provedeno tak, aby byla zachována prostupnost území pro menší živočichy, tj. po celém obvodu budou nejméně v intervalu po 20 m umístěny průchody o velikosti min. 15 x 15 cm, případné přesahující konce drátů pletiva oplocení budou ošetřeny tak, aby nepředstavovaly pro živočichy riziko poranění. Plot bude zbudován bez podezdívky. Velikost ok v pletivu oplocení bude nejméně 5 x 5 cm.

11. Žadatel zamezí šíření invazních druhů rostlin na všech plochách dotčených záměrem, zejména odstraní porosty trnovníku akátu v areálu. Při jejich likvidaci bude postupovat v souladu s planými standardy péče o přírodu a krajinu vytvořenými AOPK ČR, zejména pak standardu SPPK D02 007:2023.
12. Stavbou dotčené plochy budou ponechány bez dosevu, případně budou pro osev použity květnaté travní směsi složené pouze z domácích druhů. Nebudou vysévány nepůvodní druhy, produkční kultivary bylin a trav nebo kříženci.
13. Při údržbě ploch nebudou užívány žádné chemické přípravky (herbicidy, insekticidy, umělá hnojiva apod.), kromě výjimečných případů (např. cílená likvidace invazních rostlin).
14. Před kolaudací stavby bude krajskému úřadu předána zpráva o průběhu biologického dozoru včetně fotodokumentace a popisu přijatých opatření, a návrh další péče o dotčené pozemky ve prospěch biodiverzity (např. diferencovaná seč, pastva, prořezání porostu dřevin apod.)
15. Žadatel bude po celou dobu provozu FV elektrárny zajišťovat pravidelnou údržbu dotčeného území cílenou na zvýšení biodiverzity podle návrhu, vypracovaného biologickým dozorem.
16. Pátý kalendářní rok provozu FVE žadatel zajistí prostřednictvím kvalifikovaných zoologů provedení biologického monitoringu celého řešeného území se zaměřením zejména na obojživelníky, plazy, ptáky a na plnění funkcí přijatých opatření. Zpráva o výsledcích monitoringu spolu s doporučením další péče o dotčené plochy bude zaslána krajskému úřadu do 31. 12. příslušného kalendářního roku.
17. Výjimka se povoluje pro dobu výstavby a následného provozu FVE.

Kontrola plnění podmínek tohoto závazného stanoviska ve smyslu § 5b odst. 3 písm. d) zákona bude prováděna v souladu s § 85 odst. 1 zákona tímto způsobem:

- kontrola termínu prací a dodržení uložených ochranných a kompenzačních opatření pomocí zprávy zaslané podle podmínky č. 14
- v případě potřeby doplněné šetřením na místě.

Odůvodnění

Dne 7. 10. 2024 podala společnost ČEZ, a.s., Duhová 1444/2, 140 00 Praha 4 – Michle, IČ: 25938924, se sídlem Hornická 204, 435 13 Meziboří, žádost o vydání jednotného environmentálního stanoviska k záměru „FVE EPR Ušák“.

K žádosti byly předloženy následující podklady:

- Plná moc
- Souhrnné vyjádření Krajského úřadu Ústeckého kraje vydaného dne 9.4.2024 pod č.j. KUUK/052383/2024
- Posouzení vlivu navrhované stavby a využití území na krajinný ráz ve smyslu § 12 ZOPK
- Hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny dle § 67 odst. 1 ZOPK
- Projektovou dokumentaci zpracovanou Janem Vilímským, v období 09/2024, pod číslem stavby ET-42-20-00035 včetně situačních zakresů
- Dendrologický posudek na projekt FVE EPR UŠÁK pod číslem 24-4439-06-A včetně situačních plánků
- Změna souhlasů k odnětí zemědělské půdy na lokalitě Odkaliště Ušák v katastrálních územích Prunéřov a Místo vydané MŽP, dne 5.1.2024 pod č.j. MZP/2024/610/182 včetně příloh

Jedná se o novou stavbu fotovoltaické elektrárny EPR Ušák v těsné blízkosti elektrárny Prunéřov II, pro kterou pozemky slouží v současné době jako odkaliště. Plocha je tvořena náhorní

plošinou (plato) a hrázemi, které se skládají z dílčích teras s jihovýchodní orientací. Dotčenými pozemky jsou p.p.č. 394/18, 378/1, 394/17 v k.ú. Prunéřov pro výstavbu fotovoltaického pole a pozemky p.p.č. 394/15, 394/6, 394/9, 256/15, 342/9, 106/24, 256/187, 256/1 v k.ú. Prunéřov pro kabelovou trasu a zařízení vyvedení výkonu. Celková plocha pozemků je 412 774 m², z toho plocha pro stavbu FV elektrárny je 219 822 m².

Předmětným záměrem jsou dotčeny složky ochrany přírody a krajiny, konkrétně dřeviny rostoucí mimo les (§8 ZOPK), krajinný ráz (§12 ZOPK), a zvláště chráněné druhy (§56 ZOPK). Vzhledem k tomu, že předmětný záměr podléhá povolování podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších právních předpisů, se namísto správních úkonů stanovených jinými právními předpisy v oblasti ochrany životního prostředí dle ustanovení § 2 odst. 1 ZJES vydává toto jednotné environmentální stanovisko.

Ačkoli v souvislosti s realizací záměru může dojít také k určitým zásahům do přirozeného vývoje volně žijících ptáků, planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, nebude se s ohledem na charakter a míru takových možných zásahů jednat o situaci, vyžadující omezení rušivé činnosti dle § 5 odst. 1, nebo vydání rozhodnutí o stanovení odchylného postupu dle § 5 b.

Ministerstvo životního prostředí vydalo dne 5.1.2024 závazné stanovisko č.j. MZP/2024/610/182, kterým změnilo dříve vydané souhlasy s odnětím pozemků dotčených záměrem FVE Ušák ze zemědělského půdního fondu (ZPF). Souhlas s odnětím pozemků ze ZPF byl vydán před změnou legislativy o JES, proto nebude vyjádření orgánu ochrany zemědělského půdního fondu součástí tohoto jednotného environmentálního stanoviska.

Vzhledem k tomu, že předmětný záměr je z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí přípustný, dospěl příslušný orgán k závěru, že záměr lze ve vztahu k zájmům chráněným na úseku ochrany životního prostředí při respektování opatření tohoto závazného stanoviska realizovat, a tedy vydat souhlasné jednotné environmentální stanovisko.

Příslušný orgán dospěl k tomuto závěru z následujících důvodů:

Povolení ke kácení dřevin

Celkem bylo ke kácení navrženo 33 ks stromů s obvodem kmenu 80 cm a více a 26 ploch zapojených porostů dřevin o rozloze celkem 1,2 ha. Jedná se o zeleň náletového charakteru na hrázovém systému a ploše odkaliště. Pozemky jsou vedeny jako zastavěná plocha, nádvoří – hrázový systém (394/17), vodní plocha – vodní nádrž umělá (394/18 a 378/1), posuzované části těchto parcel však již vodními plochami fyzicky nejsou. Pro vyvedení výkonu silovým kabelem je uvažován pruh o šíři 4 m. Týká se to pozemků 256/15 ostatní plocha, manipulační plocha, 394/9 ostatní plocha, jiná plocha a 342/9 ostatní plocha, silnice. Jedná se o výhradně samovolně vzniklé porosty, a to zejména na dvou typech antropogenního stanoviště. Prvním typem je hrázový systém odkaliště, tedy na dílčí etáži členěný svah s převažující jižní až jihovýchodní expozicí. Druhým typem je vlastní bývalý plavíci prostor na plošině odkaliště. Posuzované plochy na plošině jsou již zcela zazemněné, bez volné hladiny vody, na vlhčích místech s porosty ruderálních rákosin. Třetím jen okrajovým typem je zářez železniční trati a přilehlé elektrárenské vlečky, nad nímž je plánována trasa uložení silového kabelu pro vyvedení výkonu. Na hrázovém systému se jedná většinou o travnaté plochy se solitárními dřevinami či menšími skupinami. Jen u technologií a na dílčích svazích se nacházejí souvislejší skupiny dřevin. Na plošině bývalého odkaliště se nacházejí na okrajích bývalých vodních ploch mladé porosty z přirozeného náletu z okolí. Součástí těchto porostů jsou rovněž ve výroku uvedené dřeviny s obvody kmenů 80 cm a více

Celkem bylo zjištěno 18 taxonů, z nichž většina se vyskytuje jen ojediněle či sporadicky. Masivněji jsou rozšířeny tzv. pionýrské dřeviny, které rychle osidlují volné plochy i nepříznivá stanoviště a snadno se šíří semenem. Dominantní je bříza bělokorá, topol osika a kříženec černých topolů – topol kanadský, vrba jíva a trnovník akát, který je hojný zejména v západní části na plošině odkaliště. Za ekologicky přínosnější druhy lze považovat v menší míře se vyskytující hrušně, duby letní a třešně ptačí.

Předmětné dřeviny a jejich porosty plní zejména funkci spočívající v úpravě mikroklimatu lokality, kdy snižují zejména teplotní extrémy a přispívají ke zvlhčování vzduchu. Významná může být rovněž skutečnost, že dřeviny samotné nebo jejich porosty slouží jako biotopy celé řady dalších organismů a tím podporují biodiverzitu v území. V určité míře mohou tyto porosty plnit i funkci estetickou a krajinotvornou, tj. mohou pozitivně působit na lidskou psychiku a vytvářet charakteristické krajinné prvky a pozitivně ovlivňovat koloběhy prvků, vody a energie v lokalitě. Výše uvedené funkce však mají nanejvýš velmi omezený, lokální význam. V okolí je obdobných ploch s náletovými porosty dřevin dostatek a jejich odstranění prakticky nijak neovlivní plnění výše uvedených potřebných funkcí v širším prostorovém měřítku, ve kterém bude i případný úbytek biotopu většiny na ně vázaných druhů zanedbatelný. Stejně tak za málo významnou lze považovat i ekologickou újmu, jež kácením dřevin v uvažovaném rozsahu vznikne.

Náhradní výsadba je koncipována jako krajinářská výsadba tak, aby plnila požadavky na doplnění ekologické funkce zeleně v krajině. Stromořadí vysázené podél komunikace těsně za hranicí areálu záměru zlepší prostředí v zejména z hlediska hygienické, mikroklimatické i estetické funkce, rovněž částečně z hlediska krajinného rázu. S ohledem na dostatek porostů dřevin v blízkém i vzdálenějším okolí proto postačí v případě současné realizace potřebné nejméně 5leté následné péče v souladu s příslušnými standardy AOPK provedení náhradní výsadby stromů v rozsahu uvedených ve výroku.

Zásah do krajinného rázu

K žádosti bylo doloženo hodnocení vlivu výstavby fotovoltaické elektrárny EPR Ušák v k. ú. Pruněřov na krajinný ráz ve smyslu § 12 ZOPK, zpracované Mgr. Lukášem Kloudou v červenci roku 2024.

Plocha projektované FVE neleží v žádném z vyhlášených přírodních parků a nevyskytují se zde žádné významné krajinné prvky podle uvedeného zákona. Zájmová plocha a její okolí jsou výsledkem velkoplošné transformace krajiny. Tato plocha se nachází na odkališti, které bylo antropogenně přetvořeno a je funkčně spojeno s blízkou elektrárnou Pruněřov II. Jedná se terénní novotvar s viditelnými terénními úpravami (terasování svahů). Ve vrcholové části (platů) se nachází vodní plochy (mimo plánovanou výstavbu). Na terasovaných svazích je rozšířena náletová mimolesní zeleň, v okolí jsou pak přítomny plošné rekultivační výsadby, dochází zde k spontánnímu rozvoji mimolesní zeleně. Výstavba FVE zásadně nezmění současné využití tohoto prostoru ani neomezí zde probíhající hospodářské aktivity.

Vlastní instalace fotovoltaických panelů nevyžaduje zásadnější terénní úpravy či skrývání půdních vrstev. Omezí se pouze na (bodové) zapuštění noh, které nezpůsobí zánik půdního krytu, neomezí však srážek, a zároveň nevyloučí v předmětné lokalitě možnost jiného budoucího využití půdy. Na svazích odkaliště se vyskytuje spontánně rozšířená (náletová) nelesní zeleň, která bude před instalací odstraněna. S ohledem na hojný výskyt rozmanité vegetace v blízkém okolí lze tento dopad akceptovat.

Navržený projekt neovlivní kulturně-historické dominanty v oblasti a jeho realizace nebude mít významný dopad na vizuální charakter území. Vizuální vliv plánované FVE nebude rozsáhlý, neboť zájmová lokalita se nachází v blízkosti areálu elektrárny Pruněřov II, která sama představuje výraznou dominantu v širším kontextu krajiny. V téměř celé potenciálně vizuálně dotčené oblasti bude FVE působit ve spojitosti s tímto industriálním areálem.

I když fotovoltaické panely na ploše přibližně 22 ha mohou kontrastně působit svým barevným projevem na svazích a vrcholové části odkaliště, FVE nebude představovat zásadně rušivý prvek v obrazu průmyslově transformované krajiny na rozhraní Mostecké pánve a okrajových svahů Krušných hor. Realizace navrženého záměru v daném prostředí tedy nevyžaduje provedení kompenzačních opatření.

Umístění FVE v industriální krajině v sousedství rozsáhlého elektrárenského komplexu představuje záměr ve své podstatě racionální a smysluplný. Realizace navrženého projektu nezasáhne kulturně-historické charakteristiky území v míře, která by byla považována za neúnosnou.

Ze závěrů provedeného hodnocení významnosti zásahů do jednotlivých znaků (hodnot) krajinného rázu území vyplývá, že snížení hodnot krajinného rázu nedosáhne takové velikosti,

kteřá by vylučovala uskutečnění záměru. Realizace záměru nesníží nepřipustně současnou kvalitu území a jeho ráz.

Na základě výše uvedených skutečností lze navržený záměr výstavby fotovoltaické elektrárny EPR Ušák v k. ú. Pruněřov z hlediska dopadů na krajinný ráz a jeho ochranu podle § 12 zákona ZOPK považovat za **únosný**.

Výjimka ze zákazů u zvláště chráněných druhů

Pro záměr bylo Mgr. Ondřejem Volfem a kol. v červenci 2024 zpracováno hodnocení vlivu zamýšleného na zájmy ochrany přírody dle § 67 ZOPK. Hodnocení potvrdilo výskyt zvláště chráněných druhů na ploše záměru. Konkrétně se jedná o druhy ohrožené: **ropucha obecná** (*Bufo bufo*), ***moták pochop** (*Circus aeruginosus*), ***slavík obecný** (*Luscinia megarhynchos*), ***bramborníček černohlavý** (*Saxicola torquata*), ***řuhák obecný** (*Lanius collurio*); druhy silně ohrožené: ***ropucha zelená** (*Bufotes viridis*), **slepýš křehký** (*Anguis fragilis*), ***ještěrka obecná** (*Lacerta agilis*), ***krahujec obecný** (*Accipiter nisus*); a druhy kriticky ohrožené: ***skokan skřehotavý** (*Rana ridibunda*), ***střnad luční** (*Miliaria calandra*).

*druh chráněný podle práva Evropských společenství

Ropucha obecná, ropucha zelená a skokan skřehotavý se v zájmovém území nacházejí na okrajích nebo spíše v navazujících plochách mimo něj. Vodní plocha, která je vklíněna mezi hodnocený záměr a záměr „FVE Ušák – plovoucí“, slouží k rozmnožování těchto druhů. Zájmové území tvoří potravní zázemí obojživelníků a také jde o prostor k zimování a migraci. Nejedná se o klíčový segment jejich biotopu, jehož zničení nebo zmenšení by ohrožovalo existenci druhu na úrovni lokální populace. V okolí je dosud dostatečná nabídka odpovídajícího prostředí. Početnost ovlivněné části populace každého druhu lze odhadnout na jednotlivce (ropucha obecná, ropucha zelená) nebo desítky jedinců (skokan skřehotavý). Jedinci budou ohroženi zejména v době výstavby – v důsledku přímé mortality při stavebních pracích. Vliv záměru na tyto druhy je hodnocen jako mírně negativní.

Ještěrka obecná a slepýš křehký na ploše využívají nabídku úkrytů a loví zde. Po realizaci záměru budou moci plochu dál částečně využívat. Početnost obou druhů lze odhadnout na jednotlivce. Jedinci budou ohroženi zejména v době výstavby – v důsledku přímé mortality při stavebních pracích. Případné mortalitě lze zabránit jejich transferem a prováděním biologického dozoru. Vliv záměru na zjištěné druhy plazů je hodnocen jako mírně negativní.

Moták pochop a krahujec obecný na ploše nehnízdí, pouze zde loví nebo nad ní přeletují. Budou tedy dotčeni zábořem potravního biotopu. Zatímco u krahujce obecného lze tento zábor označit za nevýznamný, pro motáka pochopa pravděpodobně půjde o podstatný podíl celkově využívaného potravního okrsku. Realizace záměru ponechává dostatek prostoru k hnízdění a vzhledem k doletovým schopnostem motáka pochopa je možné, že bude schopen zajistit potravu i po realizaci záměru. Vzhledem k malému podílu ovlivněné populace obou druhů je celkový vliv hodnocen jako mírný.

Slavík obecný, bramborníček černohlavý, řuhák obecný a střnad luční v dotčeném území hnízdí jednotlivě, jejich početnost se pohybuje mezi 1 (střnad luční), 1–2 (slavík obecný) až 4 páry (bramborníček černohlavý, řuhák obecný). Jejich hnízdním prostředím jsou otevřené plochy travin s rozptýlenými křovinami. Realizací záměru dojde k plošnému zániku tohoto biotopu. Okolní prostředí nabízí dostatek jiných příležitostí, krajinné prvky charakterizující biotop těchto druhů jsou v okolí dostatečně zastoupeny. Vliv záměru tyto druhy ptáků je hodnocen jako mírně negativní.

Na základě vypracovaného biologického hodnocení, které mimo jiné specifikovalo vliv záměru na zvláště chráněné druhy, si žadatel požádal o výjimku dle § 56 ZOPK ze zákazů:

- zásahu do biotopu, rušení a možného zraňování či usmrcování se u zvláště chráněných druhů:

- ropucha obecná (*Bufo bufo*),
- ropucha zelená (*Bufotes viridis*),
- skokan skřehotavý (*Pelophylax ridibundus*)
- slepýš křehký (*Anguis fragilis*)
- ještěrka obecná (*Lacerta agilis*),

- zásahu do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, konkrétně k zásahu do biotopu a rušení u zvláště chráněných druhů:

- bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*)
- krahujec obecný (*Accipiter nisus*)
- moták pochop (*Circus aeruginosus*)
- slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*)
- strnad luční (*Miliaria calandra*)
- fuhýk obecný (*Lanius collurio*)

Podle § 56 ZOPK lze výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů povolit pouze tehdy, pokud veřejný zájem na realizaci záměru převažuje nad zájmem ochrany přírody. Pro druhy chráněné podle práva Evropského společenství pak lze výjimku povolit pouze v případech, výslovně uvedených v § 56 odst. 2 ZOPK. Další podmínkou pro povolení výjimky je prokázání neexistence jiného uspokojivého řešení záměru a dále podmínka, že povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany.

Žadatel odůvodňuje svoji žádost snahou České republiky jako člena EU naplnit cíle, ke kterým se zavázala přistoupením k dohodě Green Deal. Evropská komise zveřejnila Zelenou dohodu (Green Deal) 11. prosince 2019 jako strategii pro transformaci EU do klimaticky neutrální a prosperující společnosti. Tato dohoda stanovila cíle pro rok 2030 a 2050, které zahrnují snížení emisí, přechod na obnovitelné zdroje energie a zajištění udržitelnosti prostřednictvím efektivního využívání obnovitelných přírodních zdrojů.

Česká republika v oblasti obnovitelných zdrojů energie ve srovnání se západní Evropou značně zaostává. Podíl energie z obnovitelných zdrojů na celkové spotřebě elektřiny v Evropské unii v roce 2020 činil 37 %, v České republice pak podíl obnovitelných zdrojů činil pouze 15 %. Proto je nutné podporovat rozvoj obnovitelných zdrojů, včetně fotovoltaických elektráren, při současném zohlednění principu udržitelného rozvoje území a ochrany přírody, krajiny a zemědělské půdy.

Z výše uvedeného mimo jiné vyplývá, že výroba elektrické energie z obnovitelných zdrojů je ve veřejném zájmu a je nutno vyhledávat vhodná území pro její rozvoj, což s sebou v dílčích případech přináší nutnost uvažovat o vymezování zastavitelných ploch pro fotovoltaické elektrárny, a to i na zemědělské půdě nižší třídy ochrany. Nejdostupnějším řešením jsou pozemní fotovoltaické elektrárny budované na brownfieldech, výsypkách nebo plochách bývalých dolů a zemědělsky neúrodných a nevyužitelných plochách.

Zastavitelné plochy pro FVE jsou navrhovány na méně kvalitní zemědělské půdě se stupněm ochrany a bonitou, kterou je možné pro zemědělství vyhodnotit jako postradatelnou, neboť jde o půdu produkčně průměrnou až podprůměrnou nebo půdu s velmi nízkou produkční schopností.

Řešený záměr tak naplňuje ustanovení § 56 odst. 2 písm. c) zákona, kdy výjimku je možné povolit v zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru.

Dále se krajský úřad zabýval otázkou, zda v tomto konkrétním případě veřejný zájem na výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů převažuje nad zájmy ochrany přírody. Jak bylo výše odůvodněno, realizace záměru pravděpodobně způsobí zánik vhodného biotopu pro zvláště chráněné druhy na dotčených plochách. Lze ale předpokládat, že populace těchto druhů zůstanou zachovány, díky dostatku vhodných biotopů v okolí. U druhů ptáků, pro které je výjimka povolována, se předpokládá pouze dočasný vliv – rušení při výstavbě.

Neexistence jiného uspokojivého řešení záměru je odůvodněna tím, že se jedná o plnění závazků energetické politiky v území nejvíce ožehavém z hlediska přírodních hodnot (plochy původně devastované, nyní v určitém stadiu sukcesního vývoje po částečné rekultivaci, v územním plánu určené k jinému využití než lesnickému či zemědělskému).

Nerealizace záměru by zde znamenala ztížené dodržení závazků ČR i společnosti ČEZ a nutnost budování obdobné kapacity v jiném, velmi pravděpodobně přírodně hodnotnějším úseku původní krajiny.

V zásadě půjde sice o zábor území zařízením FVE, ale není předpokládána změna druhového spektra zjištěných druhů rostlin a živočichů ani zrušení vazeb mezi nimi v území. V okolí jsou k dispozici stanoviště obdobného charakteru, jako má zamýšlené zájmové území záměru. Stanoviště v okolí poskytují srovnatelné podmínky pro udržení populací všech přítomných zvláště chráněných druhů i při jejich omezení záměrem FVE. Žádný ze zjištěných zvláště chráněných druhů není výskytem v zájmovém území unikátní, a to ani na lokální či regionální úrovni, nehrozí tedy významná ztráta genetických zdrojů a tím ohrožení druhů na úrovni regionálních populací.

Po prozkoumání dostupných podkladů došel krajský úřad k závěru, že byly naplněny podmínky stanovené § 56 odst. 1 a 2 zákona k povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů. Proto výjimku pro výše uvedené druhy povolil.

Orgán ochrany přírody stanovil podmínky při provádění stavby, které mají za cíl zmírnění vlivu na chráněné zájmy přírody po dobu samotné výstavby a následného provozu FVE. Podmínky mají zároveň za cíl vytvoření vhodných podmínek pro druhy zde žijící.

Podmínka č. 1 ukládá provádění biologického dozoru v průběhu výstavby FVE i dohledu nad následnou péčí o dotčené plochy. Úkolem biologického dozoru je zajistit dohled nad dodržováním podmínek tohoto závazného stanoviska a zákonných požadavků na ochranu zvláště chráněných druhů. Účelem je snížit riziko zranění nebo úhynu živočichů. Podmínka č. 2 stanovuje za účelem minimalizace zásahů do přirozeného vývoje ptáků i dalších živočichů termín pro provádění kácení mimo hlavní dobu hnízdění či rozmnožování. Podmínka č. 3 byla stanovena z důvodu snížení rizika úhynu obojživelníků a plazů v době jejich zimování. Jelikož se jedná o velké plochy, a ne všechny prostory jsou vhodné pro rozmnožování či zimování obojživelníků a plazů, bylo touto podmínkou stanoveno označení těchto vhodných míst biologickým dozorem. V těchto místech budou živočichy ohrožující činnosti prováděny pouze v období od 15.8. do 1.11. resp. od 1.3 do 1.11. daného roku, pokud nebude toto místo biologickým dozorem do 1.11 daného roku označeno pro zimování živočichů za již nevhodné a bude vyloučena přítomnost živočichů. Podle podmínky č. 2 musí být z místa také ihned odvážen všechny materiál, jako hmota z kácení dřevin, neboť by ji mohli někteří živočichové považovat za zimoviště. Riziko úhynu živočichů snižuje rovněž podmínka č. 4, která ukládá povinnost provést před zahájením zemních prací prohlídku dotčených ploch a zajistit případné transfery ohrožených jedinců, a v případě nutnosti uložení dalších opatření proti zraňování plazů či obojživelníků. Podmínkou č. 5 uložení náhradní výsadby nejdele do 24 měsíců od zahájení kácení bude minimalizována ekologická újma, vzniklá kácením. Uložená náhradní výsadba bude v místech na okrajích areálu rovněž sloužit jako zmírňující a kompenzačních opatření ke snížení míry vlivu na ostatní zákonem chráněné zájmy ochrany přírody (zvláště chráněné druhy, popř. zásah do krajinného rázu). Pro snížení rizika zabíjení či zraňování ptáků v důsledku kolizí s panely FVE ukládá podmínka č. 6 použití solárních panelů s nepolarizujícími bílými okraji a bílými mřížkami. Toto opatření zviditelní panely pro hmyz a ptáky, kterým může plocha FVE připomínat vodní hladinu. Stejná podmínka zajišťuje i omezení odlesku fotovoltaických panelů, který by mohl ovlivňovat vzhled okolního prostředí. To bude realizováno využitím antireflexních vrstev a matných povrchů na panelech. Podmínka č. 6 dále určuje, že elektrické vedení bude umístěno pod zem, čímž sice dojde k vyššímu dočasnému záboru, bude však eliminováno riziko kolizí ptáků s elektrickým vedením. Dle podmínky č. 7 budou biologickým dozorem kolem areálů FVE v šíři ochranného pásma FVE navržena místa pro výsadbu keřů a menších stromů. Ty budou plnit funkci biotopů zaniklých kvůli výstavbě. Pro posílení místní biodiverzity budou podle podmínky č. 8 na těchto plochách vytvořena náhradní stanoviště, úkryty/zimoviště, tj. hromady kamenů, větví a jiného místního materiálu. Umístění těchto opatření určí biologický dozor. Z důvodu snížení rizika úhynu obojživelníků byla uložena podmínka č. 9 vytvoření ramp na 5 místech nádrže s fóliovými břehy. Podmínka č. 10 ukládá provést oplocení tak, aby bylo prostupné pro menší živočichy a umožnilo využívání plochy s instalovanými FVE panely např. jako potravní biotop. Dotčené plochy budou průběžně kontrolovány a dle podmínky č. 11 budou na nich likvidovány případné invazní rostliny. Pro

zajištění větší diverzity je podmínkou č. 12 zakázán osev ploch produkční travní směsí. Osevní směs bude podle biologického dozoru stanovena s přihlédnutím ke stanovištním podmínkám. Podle podmínky č. 15 bude žadatel každoročně po celou dobu provozu FVE zajišťovat péči o dotčené plochy s cílem zvyšovat biodiverzitu, při běžné péči nebudou používat chemické přípravky (herbicidy, insekticidy, hnojiva apod.), jak ukládá podmínka č. 13. Pátý rok provozu FVE zajistí provedení biologického monitoringu území, pro zhodnocení účinnosti přijatých opatření a případné modifikaci prováděné péče dle podmínky č. 16.

Výjimka je udělena pro dobu výstavby i následného provozu FVE, protože zahrnuje průběžně prováděná opatření pro zvyšování biodiverzity po celou dobu provozu.

Toto jednotné environmentální stanovisko bylo vydáno namísto následujících správních úkonů:

- souhlas podle § 8 odst. 1 ZOPK pro povolení kácení dřevin mimo les včetně uložení náhradní výsadby dle § 9 odst. 1 ZOPK,
- souhlas podle § 12 ZOPK k činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz,
- výjimka podle § 56 ZOPK ze zákazů u zvláště chráněných druhů.

Platnost tohoto závazného stanoviska je 5 let ode dne jeho vydání s tím, že může být na žádost žadatele prodloužena v souladu s ustanovením § 7 odst. 2 ZJES.

Poučení

Závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu není samostatným rozhodnutím a nelze se proti němu odvolat. Jeho obsah je závazný pro výrokovou část správního rozhodnutí vydávaného v následném řízení podle § 1 ZJES. Obsah závazného stanoviska lze napadnout v rámci odvolání proti rozhodnutí, které bylo závazným stanoviskem podmíněno, postupem dle ustanovení § 149 odst. 7 správního řádu.

Ing. Irena Jeřábková, MPA
vedoucí odboru životního prostředí a zemědělství

Na vědomí:
Město Kadaň, Mírové náměstí 1, 432 01 Kadaň